

teknologiene kan brukes. For eksempel er en digital tjeneste kun tilgjengelig for den som har passende utstyr.

Teknologiens verdiladethet: Innebærer at teknologier har verdimessige (etiske, politiske et.) konsekvenser som ikke (kun) kan spores tilbake til teknologibrukeren. Denne tanken underligger både teknologisk determinisme og det relasjonelle teknologisynet. For førstnevnte er verdiladetheten knyttet til hvordan teknologi, spesielt moderne teknologi, bestemmer samfunnsutviklingen. For sistnevnte er verdiladetheten knyttet til det at teknologier er muliggjørende.

Teknologisk determinisme: Synet på at det er teknologien som i større eller mindre grad legger premissene for samfunnsutviklingen. Determinismen kan være enten dystopisk (troen på at samfunnet og menneskelige verdier ødelegges av teknologien) eller optimistisk (troen på at teknologi kan skape et bedre samfunn).

Teknologisk instrumentalisme: Synet på teknologi som rene instrumenter. Ifølge dette synet er det bruken vår av teknologi som forårsaker både de negative og positive konsekvensene. Ifølge instrumentalismen kontrollerer vi teknologien og den samfunnsmessige utviklingen gjennom politiske, etiske, juridiske og økonomiske virkemidler.

Teknologisk logikk: Tenkemåte som preges av alltid å velge de mest nytteeffektive løsningene. Med denne tenkemåten har omgivelsene våre kun en verdi som ressurser for (økonomisk) utnyttelse. Ifølge Martin Heidegger dukket denne måten å tenke på opp med fremveksten av moderne teknologi.

Teori: I vitenskapelig sammenheng er en teori en påstand eller et sett av påstander som tilbyr en (mulig) forklaring på fenomener. Merk at hvorvidt noe er en teori, ikke avhenger av hvor godt bekreftet den er.

Tilleggshypotese/hjelpehypotese: En påstand man egentlig ikke er ute etter å teste i en undersøkelse, men som må forutsettes for å gjennomføre en test, f.eks. at instrumentene fungerer som de skal, eller generell bakgrunnsteori (som at stoffer består av atomer).

Turingtesten: Test for å avgjøre om en datamaskin kan regnes som intelligent på samme måte som mennesker. Testpersoner blir satt til å ha en skriftlig samtale med vekselvis mennesker og datamaskiner. Hvis testpersonene ikke er i stand til å avgjøre om de har en samtale med et menneske eller en datamaskin, kan datamaskinen tenke, ifølge Turingtesten.

Underdeterminering av teorier: At forskjellige teorier kan redegjøre for eller forutsi data like godt, og at data ikke på egen hånd er tilstrekkelig til å avgjøre hvilken teori som er korrekt.

Utilitarisme: Etisk teori som sier at vi alltid bør velge det handlingsalternativet som gir den største summen av gode konsekvenser.

Årsaksforklaring: En forklaring av et fenomen eller hendelse som henviser til forutgående betingelser eller årsaker.